

GENÇ MUNGO

ROMAN

DOUGLAS
STUART

BOOKER ÖDÜLLÜ *SHUGGIE BAIN*'İN YAZARINDAN

ÇEVİRİ: DUYGU AKIN

♥ can
çağdaş

DOUGLAS STUART

GENÇ
MUNGO

Can Çağdaş

Genç Mungo, Douglas Stuart
İngilizce aslından çeviren: Duygu Akın
Young Mungo

İlk (bu çeviride kaynak alınan) baskı: Grove Press, 2022

© 2022, Douglas Stuart

© 2025, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Şubat 2025, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 5 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Didem Bayındır

Editör: Seçkin Selvi

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak uygulama: Berke Koç / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak fotoğrafı: © Kyle Thompson

Kapak tasarımı: Christopher Moisan, Grove Atlantic

Baskı ve cilt: Yıldız Mücellit Matbaacılık ve Yayıncılık San. Tic. A.Ş.

Maltepe Mah., Gümüşsuyu Cad., Dalgıç Çarşısı, No:3/4

Zeytinburnu/İstanbul, Tel: (212) 613 17 33 Fax: (212) 5013117

Sertifika No: 46025

ISBN 978-975-07-6511-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

DOUGLAS STUART
GENÇ
MUNGO

ROMAN

İngilizce aslından çeviren

Duygu Akın

♥can

Douglas Stuart'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitabı:

Shuggie Bain, 2022

DOUGLAS STUART, İskoçya, Glasgow'da doğdu. Londra'da Kraliyet Sanat Koleji'nde yüksek lisansını yaptı. On sene üstünde çalıştığı romanı *Shuggie Bain*, yayımlandığı 2020 senesinde büyük başarı elde ederek başta Booker olmak üzere başka birçok ödül kazandı ve "yılın kitabı" listelerinde yer aldı. "Found Wanting" ve "The Englishman" gibi kısa öyküleri *The New Yorker* dergisinde yayımlanan Stuart, 2000'den bu yana New York'ta yaşıyor.

DUYGU AKIN, Boğaziçi Üniversitesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. British Council'in Britanya Kültürel Çalışmaları yüksek lisans programına katılarak kazandığı bursla yüksek lisans eğitimini İngiltere, Warwick Üniversitesi'nde tamamladı. İngilizceden yaptığı çevirilerle profesyonel olarak çevirmenliğe başladıktan sonra aralarında hem klasiklerin hem de çağdaş eserlerin yer aldığı edebî eser çevirilerinin yanı sıra bilim kitapları ve çocuk kitabı çevirileriyle birlikte yüzden fazla eseri Türkçeye kazandırdı ve kazandırmaya devam ediyor.

Alexander ve
Glasgow'un tüm hassas ruhlular için.

Çevirmenin notu

Romanda yer alan İskoç dilinin sınıfsal aksan farklılıklarını Türkçede ayrıştırma ve bunları çeviriye yansıtma gereksinimi yüzünden, orijinal metinde yer alan sınıfsal aksan farklılıkları, karakterlerin özellikleri de gözetilerek ve uygulama yoğunluğu buna göre azaltılıp artırılarak sokak ağzına dönüştürüldü. Bu kullanımların karışıklığa ve yanlış anlamaya neden olabileceği durumlarda, sözcüklerin değiştirildiği yerlerle uyumlu biçimde kesme işareti kullanıldı. Okumada ve anlamada engel çıkarmayacağı düşünülen yerlerde ise kesme işareti kullanılmadan sözcük okunduğu gibi yazıldı.

An-Niş: Orijinali “Mo-Maw” olan sözcük, “anne” diye anılmak istemeyen Maureen’in, çocuklarından talep ettiği kısaltmalı hitap sözcüğüdür. Bu sözcüğün içine Maureen’in adını çağrıştıran “Mo” kısmı ile İngilizce konuşma dilinde “anne” anlamına gelen “maw” sözcüğü yer alıyor. Türkçe karşılıktaki Maureen’in ismi sözcüğe eklenemese de içinde “anne”yi çağrıştıran bir kısaltma geçen ama açıkça “anne” anlamına gelmeyen bir sözcük kullanıldı.

BİR SONRAKİ MAYIS

Bir

Köşeye yaklaştıklarında Mungo durdu ve adamın elini omzundan silkeledi. Öylesine iddialı bir hareketti ki bu, herkesi şaşırttı. Sonra arkasına dönüp kısık gözlerle yukarıya, toplu konutlardaki daireye baktı ve gözleri ara sıra gelen sinirsel kasılmayla seğirmeye başladı. Onu, tül perdenin başak desenleri arasından izleyen annesi, bu seğirmenin neşeli bir göz kırpmaya, her şeyin hale yola gireceğine dair sevimli bir Mors kodu olduğuna kendini inandırmaya çalıştı. İ.Y.İ.Y.İ.M. En küçük oğlu böyleydi işte. İçinden gülümsemek gelmediğinde bile gülümserdi. İnsanlara moral vermek için yapmayacağı şey yoktu.

An-Niş tülü çekip açtı ve ahbaplık arayışında bir kadın gibi pencere pervazına yaslandı. Çay kupasını havaya kaldırıp sedefli pembeye boyalı tırnaklarıyla camı tıklattı. Parmakları canlı görünsün diye seçmişti bu rengi; elleri genç görünürse yüzü de genç görünür, yüzüyle birlikte belki baştan ayağa kendisi de daha genç görünürdü. O aşağıya, oğluna bakarken, Mungo yine harekete geçip eve doğru yöneldi. Bunun üstüne annesi parmaklarını kırpıştırarak onu kışkıışladı. *Git hadi!*

Oğlu sırtında kamburu andıran çantasıyla, hafifçe öne eğilmiş duruyordu. Yanına ne alacağını kestiremediği için çantayı aklına gelen ıvır zıvırla doldurmuştu: bol

bir Shetland kazak, poşet çaylar, kenarları kıvrık eskiz defteri, Kızma Birader oyunu ve yarılanmış merhem tüpleri. Yine de şimdi köşede, çanta yüzünden sırtüstü devrilip oluğa düşecekmiş gibi sallanıyordu. Çanta ağır değildi, An-Niş bunu biliyordu. Yine biliyordu ki, külçe gibi ağır gelen şey, oğlanın kendi kemikleriydi.

Bu iş tamamen çocuğun iyiliği için olduğu halde o, gözlerini dikip içli içli yukarıya bakmaya cüret ediyordu. Gelgelelim hava oğlanın bu saçmalıklarını kaldırmayı imkânsız kılacak kadar sıcaktı. Sinirine dokunuyordu oğlu, An-Niş'in. *Git!* dedi tekrar, dudaklarını kıpırdatacak, sonra da soğuk çayından bir yudum aldı.

İki erkek dönemeçte oyalanıyordu. Karşılıklı iç çektikten, bakışıp gülüştükten sonra çantalarını yere bırakıp sigaralarını yaktılar. An-Niş, ikisinin de –bu dar sokaklar yabancı yüzleri pek hoş karşılamadığı için– gitmeye can attığını, artık gelsin diye oğlunu dürtmekten kendilerini zor aldıklarını görüyordu, ama ikisi de oğlana baskı yapmayacak kadar uyanıktı; özellikle de Mungo eve bu kadar yakinken ve hâlâ tüyme ihtimali varken. Adamların elleri, pantolonlarının cebinde gezinip, ağlarına yapışan toplarını düzeltirken, kırpışan kısık gözleri sürekli Mungo'ya kayıyor, onu izliyor, ne yapacağını görmeyi bekliyordu. Bunaltıcı ve boğucu bir gün olacaktı besbelli. İki liden genç olanı aletiyle oynamaya başladı. Bunu gören An-Niş alt dişlerini şöyle bir yaladı.

Mungo o sırada el sallamak için pencereye dönüp kolunu kaldırdı, ama An-Niş'in dik bakışlarıyla karşılaştı. Belki annesinin sertleşen ifadesi yüzünden belki de el sallamayı çocukça bulduğu için, hareketi yarıda kesip yumruğuyla havayı avuçlar gibi yaptı, bunu yaparken de suda boğuluyormuş gibi bir izlenim uyandırdı.

Bol şortu, üstünden sarkan yağmurluğuyla Mungo, elden düşme kıyafetler giymiş, kimsesiz bir çocuğu andırıyordu. Yine de buklelerden bir bulut gibi yüzüne dü-

şen saçlarını geriye ittirdiğinde, An-Niş oğlunun çenesini kenetlediğini fark etti ve onun günbegün kararlı bir delikanlıya dönüştüğünü hatırladı. Ardından camı bir kez daha tıklattı. *Sakin kaşlarını çatayım deme bana.*

İki erkekten genç olanı öne çıkıttı, kolunu Mungo'nun omzuna doladı. Mungo bu ağırlığın altında sindi. An-Niş oğlunun göğsünü ovuşturduğunu görünce, kaburgasında boylu boyunca filizlenen taze morlukları hatırladı. Camı tıklattı, *Tanrı aşkına, git artık!* Bunun üstüne oğlan bakışlarını yere indirdi ve pes edip götürülmeye razı geldi. İki erkek şimdi oğlunun sırtını sıvazlayarak gülüyordu. *Aferin be delikanlı. Yürü be delikanlı.*

An-Niş dindar bir kadın olmasa da pembe tırnaklarını göğe kaldırıp, "Şükürler olsun," diye haykırdı. Çayını susuzluktan büzüşmüş kurdele çiçeğine döktü, kupaya güçlendirilmiş şarap¹ koydu, müziğin sesini açtı ve ayak-kabılarını çıkarıp fırlattı.

Üç yolcu, Sauchiehall Caddesi'ne giden belediye otobüsünü yakaladılar. Glasgow'u ender görülen bir sıcak basmıştı ve üç erkek, güneşten teni şimdiden pembeleşmiş gömleksiz kabadayı çeteleri arasından güçbela sıyrılarak ilerlemek zorunda kalmıştı. Kalın kollu nineler, kendilerine özgü şapkaları ve iyi yünden yapılmış mantolarıyla tam takım şehrin banklarına dizilmiş, dudak üstleri ter içinde oturuyorlardı. Yapış yapış suratlı çocuklar sokakta hoplayıp zıplarken, kadınlar başlarını dolgun memelerine indirmiş, sıcaktan uyukuyorlardı. Bu kadınlar Mungo'ya, toplu konut mahallesinin güvercinlerini çağırıştırmıştı; gözlerini yarıya kadar kapayan, başlarını boyun tüylerine gömen o tembел kuşları.

1. Fortifiye şarap, yüksek alkollü damıtılmış bir içki eklenerek alkolü yükseltelen bir şarap çeşididir. (Y.N.)

Şehir, prova yapan Turuncular¹ bandosunun yarattığı muharebe tıngirtisiyle rekabete giren sokak çalgıcılarıyla capcanlıydı. Lambeg davulunun tok gümlmesine karşılık, Turuncular'ın flütü, cıvıldaşan kuşlar gibi titreşimli, tatlı bir ses çıkarıyordu. Öyle dokunaklı bir ezgiydi ki çalan, kibar görümlü, yaşlıca bir adam mest olmuş, iri çiy damlalarından gözyaşı döküyordu. Mungo, ağlayan bir adama alenen bakmamak için kendine hâkim oldu. Adamın kederden mi, gururdan mı ağladığını kestiremiyordu. Takım elbisesinin yeninden çıkmış pahalı kol saatinin kayışından yansıyan ışıltıyı fark edince, sadece bu bilgiye dayanarak, saatin bir Katoliğe ait olamayacak kadar fiyatlı ve uygunsuz olduğunda karar kıldı.

İki adam, güneşin altında hantal hantal yürüyorlardı. Kucak dolusu ince naylon poşetler, balıkçı malzemeleriyle dolu bir çanta ve bir kamp çantası, adımlarını ağırlaştırıyordu. Dillerinin damaklarının kurduğuna dair yakınlıkları, Mungo'nun kulağına geliyordu. Bu ikisini tanıyalı daha bir saat olduğu halde konu birkaç defa buraya gelmişti. Damakları hep kuruydu. "Şö'le güzel bi şeyler yurvarlasak, ne kıyak olur," dedi yaşlı olanı. Kalın tüvit takımının içinde şimdiden pancar kesilmiş, giderek daha da kavruluyordu. Diğeri onu duymazdan geldi. O da daracık kotu, uyluklarını tahriş etmiş gibi çarpık yürüyordu.

Adamlar Mungo'yu otobüs terminaline getirdiler, ardından ceplerinde şıngırdayan bozukluklarla, onları Glasgow'un kuzey yakasından alıp Dumbarton'ın yeşil tepelerine götürecek olan otobüse hep birlikte bindiler.

Otobüsün arka tarafındaki plastik banka ite kaka vardıklarında, iki adam kan ter içinde ve nefes nefese kalmıştı. Mungo aralarına oturup, yerinde olabildiğince büzüldü. Adamları dışarı bakarken yakaladığında, profil-

1. Turuncu Düzen'in üyesi olan kişiler. Kuzey İrlanda merkezli, uluslararası Protestan bir topluluk. (Ç.N.)

lerini incelemeye başladı. Ona döndüklerinde karşı camdan dışarı bakıyormuş gibi yapıp, gözlerini kaçırdı.

Mungo çenesini göğsüne yaslayıp, akıp giden kurşunu şehri izlerken yüzüne gitgide yayılan sinirsel kaşıntıyı durdurmaya çalıştı. Yine aynı suratı yapıyordu, farkındaydı; burun kırıştıran, göz kırıştıran ve hapşıracaktı gibi duran ama hapşırmayan o suratı. İki adamdan daha yaşlı olanın bakışlarını üstünde hissediyordu.

“En son ne zaman şehir dışına çıktıydım, hiç hatırlamıyorum!” Adamın sesi, boğazında kuru ekmek parçaları varmış gibi hırıltılıydı. Bazen cümle ortasında nefes alıyor, azimle sarf ettiği her kelime son sözü olacaktı gibi takılıyordu. Mungo ona gülümsemeye çalıştı, ama adamın dağ gelincğine benzer fiziği, gözlerinin içine bakmayı zorlaştırıyordu.

Takım elbiseli yabancı tekrar cama döndü ve Mungo fırsattan istifade onu tepeden turnağa süzmeye başladı. Ellili yaşların sonu, altmışların başında, ince ve kemikli biriydi, ama yıllar belli ki ona insafsız davranmıştı. Mungo böylelerini tanıyordu. Mahalle dışından gelen genç Protestan holiganlar, kafalarına estiğinde eğlencesine bu adam gibilerin peşine düşer, çalışan erkekler kulübünün önünde yaygara koparan bu ayyaşları bir araya toplayıp balık-patatesçiye doğru sürer, sonra da patlak ceplerinden saçılan son bozuklukları kapışarak kendi ceplerine indirirlerdi. Kötü beslenme ve ağır içicilik adamı sarartıp soldurmuştu. Çok az yağın üstünde çok fazla derisi, çürümeye yüz tutmuş elma gibi buruşuk, sarı bir suratı vardı.

Adamın pejmürde ceketini, bir takım elbiseye ait olan ve diz yerleri sarkık deri gibi bollaşmış pantolonuyla uyumsuzdu. Ceketin altına Güney Yakası'ndan bir tesisatçının reklamını taşıyan, yaka kısmı yırtılıp gövdeden ayrılmış bir tişört giymişti. Mango, tek kıyafeti bunlar mı acaba diye düşündü, yağmurda ve güneşte giyilmişçesine küf kokuyorlardı çünkü.

Mungo Hamilton ve James Jamieson, 1990'ların başında Glasgow'un iki ayrı mahallesinde, işçi sınıfı gençlerinin mezhepsel çizgilerle bölündüğü ve itibarlarını korumak için mücadeleler verdiği fazlasıyla maço bir dünyada yaşarlar. "Gerçek" birer erkek sayılabilmeleri için birbirlerinin ezeli düşmanı olmaları gereken bu iki genç, James'in inşa ettiği güvercinliğe sığındıklarında çok iyi arkadaş olur, şefkati keşfeder ve hiç de misafirperver olmayan bu kurşuni şehirden kaçmanın hayalini kurarlar. Mungo gerçek benliğini etrafındaki herkesten saklamak için büyük uğraş vermek zorunda kalacaktır.

Karakterlerinin gündelik hayatlarını lirizmle zenginleştiren Douglas Stuart, bu romanında dinsel ve cinsel tutuculuğun insanı nerelere sürükleyebileceğini insancıl bir bakış açısıyla yansıtıyor. Sınıfsal özelliklerin değer yargılarını nasıl etkilediğini, kişilerin yaşamını nasıl farklı uçlara götürdüğünü akıcı bir dille anlatıyor.

Genç Mungo erkekliğin anlamı ve birini sevmenin tehlikeleri hakkında, romantizm ve şiddet arasında gidip gelen etkileyici bir roman.

#iskoçedebiyatı #toplumsalcinsiyet #erkeklik #cinsellik #tutuculuk #şiddet

